

A könyv nem narancs

Beszélgetés a Pesti Szalon kiadóról

A KORTÁRS irodalom műhelye és üzleti vállalkozás: a négy éve alakult Pesti Szalon sajátos helyet foglal el a hazai kiadói palettán. Évi 80–100 kiadványának harmada kortárs szépirodalom, de megjelentet szakács- és gyermekkönyveket, kutyafajtákat bemutató sorozatot éppúgy, mint Örkény István és Weöres Sándor életművét. A tizennégy fős kiadót, amely száznegyvenmilliós éves forgalmat, számos életműszerződést, valamint egy várpalotai és egy pesterzsébeti könyvesboltot mondhat magáénak, Bernáth István ügyvezető igazgató és Körössi P. József irodalmi vezető irányítja.

– Milyen tapasztalatokat szereztek a könyvesbolt-privatizáció során?

B. I.: Sikertelenül próbálkoztunk, hisz nem állt mögöttünk tőkeerős támogató. Időközben az is kiderült, hogy a könyvesboltok egy részét nem kiadók, hanem strómanokat alkalmazó vállalkozók szereztek meg. Holott egyedül csak a könyvkiadóknak érdekük, hogy a könyvesboltok valóban könyvesboltként működjenek. Évek óta késik a beígért „nonprofit” törvény. Nem tartom igazán szerencsésnek, ha egy könyvkiadó ugyanúgy adózik, mintha zöldséggel kereskedne.

K. P. J.: A könyvkiadást mi kulturális vállalkozásnak tekintjük. Általában csak az önfenntartásukhoz szükséges profitot képesek kitermelni a kiadók, amelyeket kiskapuk keresésére kényszerít, hogy az év végén készletbe vett könyvek után nyereségadót kell fizetniük. Holott a könyv nem narancs, amin gyorsan túl kell adni. Gyakran egy év is szükséges ahhoz, hogy egy könyv eljusson az olvasójához.

B. I.: Vannak kulturális vállalkozásként működő kiadók, amelyek nem adnak ki szépirodalmat. S vannak irodalmi kiadók, amelyek alapítványként működnek; politikai vagy pénzügyi csoportokhoz kötődnek, így kevésbé vannak kitéve a piac mozgásainak. A Pesti Szalon irodalmat is kiad, s a piac hatásait is érzi.

– A köztes helyzet „jutalma” a függetlenség?

B. I.: Erre törekszünk. Az azonban mégiscsak furcsa, hogy irodalmi kiadványaink bevétele után ugyanúgy fizetnünk kell a korábban „giccsadónak” nevezett kulturális járulékot, mint az egyébként igen sikeres „kutyás” könyveink után. Egészségesebb lenne, ha mondjuk Konrad György vagy Thomas Bernhard művei után nem kellene járulékot fizetnünk. Amikor létrehozták a Nemzeti Kulturális Alapot, az ígérték, hogy a járulékokból a magyar irodalmat támogatják majd. A valóság ezzel szemben az, hogy a kiadók jóval többet utalnak át az Alap számlájára, mint amennyit könyvtámogatás címén újra elosztanak közöttük. Az elérhető maximális támogatás – kétszázezer forint művenként – a papírszámlát sem fedezi.

– Nem félnek attól, hogy a „multik” fölfalják a „kis halakat”?

B. I.: Ahhoz túl nagyok, hogy minden területet lefedjenek. Az irodalmi kiadók egyébként Nyugaton is inkább patinásak, mint tőkeerősek. Nem mindegy persze, hogy valaki a semmiből hoz létre egy új magánkiadót, vagy állami cégből alakult vállalkozásából évente elad egy-egy ingatlant, s így ér el nyereséget. A Pesti Szalon négyévi munkája után sem tud például ingatlanfedezetet kínálni egy banknak, ha hitelt akar felvenni. Így aztán ki is marad a boltprivatizációból.

K. P. J.: A létünk függ attól, hogy kialakul-e az új könyvpiac. Sorra tűnnek el a könyvesboltok, mert a befektetők kivonják a tőkéjüket a korábban vonzó területről. Ma nehezebb eljuttatni a könyvet az olvasóhoz, mint pár éve.

– Milyen tervei vannak a Pesti Szalon kiadónak?

K. P. J.: Öt-hat könyvünk – köztük a Nagy barkácskönyv – készül közösen a Magyar Könyvklubbal. A Falukönyv kiadóval együtt adjuk ki a növényeket, állatokat bemutató ismeretterjesztő sorozatunkat. Lesz Andersen- és állatmesekönyvünk, második macskakalendáriumunk. Nemeskéri Erika összeállította számunkra a Babits-Csinszka-levelezést. Kiadjuk Konrád György *A kőóra* című regényét, Károlyi Csaba esszéit, egy gyűjteményes kötetet a Petri Györggyel készült interjúkból, Kántor Péter verseit, **Eörsi** *Időm Gombroviczsal* című munkáját. Terveink közt szerepel Danilo Kiš, Garcia Marquez, Thomas Bernhard, Dürrenmatt, Mrožek életművének megjelentetése éppúgy, mint Konrád Györgyé, Göncz Árpádé (hatalmas műfordítói oeuvre-jét is beleértve) vagy Kornis Mihályé. Hasonló megállapodásról tárgyalunk Garaczi Lászlóval, Kukorelly Endrével és másokkal.

K. D.